บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตั้งอยู่จังหวัดจันทบุรี ภาคตะวันออกของประเทศไทย อยู่ห่างจากตัวเมืองจันทบุรี 6 กิโลเมตร จัดตั้งครั้งแรกในฐานะวิทยาลัยครูจันทบุรี ได้เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2515 โดยมีนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 117 คน และจำนวนอาจารย์ 27 คน ซึ่งต่อมามีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จนกลายมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดคณะกรรมการอุดมศึกษาธิการ มีเนื้อที่ทั้งหมด 720 ไร่ ส่งผลทำให้จำนวนอาจารย์และนักศึกษาเพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงเติบโตของมหาวิทยาลัย พบว่าปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีทั้งหมด 10 คณะ จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 8,809 คน และบุคลากรทั้งหมด 785 คน จากจำนวนประชากรในมหาวิทยาลัยที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีการใช้พาหนะในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเพิ่มขึ้น ทำให้ส่งผลต่อการจราจรที่แออัด โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เร่งรีบ รวมถึงที่จอดไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา เจ้าหน้าที่ และคณาจารย์ อีกทั้งปัญหาจากการเดินทางของนักศึกษาหรือบุคลากรเกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยที่ใช้บริการการเดินรถขนส่งสาธารณะ เพื่อไปยังสถานที่ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในช่วงเวลาเร่งรีบ พบว่ามีจำนวนรถขนส่งธารณะให้บริการไม่เพียงพอ ปัญหาของนักศึกษาหรือบุคลากรของมหาวิทยาลัยที่ไม่มีพาหนะเพื่อใช้ในการเดินทางภายในมหาวิทยาลัย ต้องรอคอยการเดินรถขนส่งสาธารณะ ทำให้นักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เลือกที่จะใช้จักรยานยนต์ หรือรถยนต์ส่วนบุคคลในการเดินทางมากกว่าที่จะใช้การเดินรถขนส่งสาธารณะ และยังก่อให้เกิดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงอย่างสิ้นเปลือง ส่งผลต่อกระทบ คือ การเกิดมลพิษในมหาวิทยาลัย อาทิเช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง เป็นต้น (หน่วยงานทะเบียนและประมวลผล, 2559)

การเพิ่มการบริการในการขนส่งเพื่อให้เกิดความสะดวกในการสัญจรมากยิ่งขึ้น แต่ยังไม่สามารถลดปัญหาลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากยังไม่มีการจัดระบบในการเดินรถขนส่งสาธารณะ ดังนั้นในการพิจารณาถึงความเป็นระบบในการเดินรถขนส่งสาธารณะ เพื่อให้นักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยหันมาสนใจในการใช้บริการรถขนส่งสาธารณะมากขึ้นด้วย ถ้าสามารถปรับเปลี่ยนการสัญจรในมหาวิทยาลัยจากการใช้พาหนะส่วนบุคคลมาเป็นการใช้บริการการเดินรถขนส่งสาธารณะ อาจจะส่งผลให้ลดปริมาณยานพาหนะ การใช้น้ำมันที่สิ้นเปลือง แก้ไขปัญหาการจราจรแออัดรวมถึงการลดมลพิษ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นที่กล่าวมา ยังสามารถสอดคล้องกับนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) ที่มิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการจัดการขนส่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย รวมทั้งเพื่อให้มหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพในการให้บริการด้านโลจิสติกส์และระบบขนส่ง โดยเฉพาะระบบการเดินรถขนส่งสาธารณะจะเป็นแนวทางในการดำเนินการให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการใช้บริการรถสาธารณะในมหาวิทยาลัย เพื่อทำให้มีระบบการเดินรถขนส่งสาธารณะที่ชัดเจน จึงนำมาสู่การเสนอแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการการเดินรถขนส่งสาธารณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาระบบการเดินรถสาธารณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.2.2 เพื่อสร้างแบบจำลองระบบการเดินรถสาธารณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาระบบขนส่งรถสาธารณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเส้นทางการเดินรถ ตารางเวลา และจุดการรับส่งนักศึกษา รวมถึงบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย โดยนำมาประยุกต์ใช้กับเส้นทางการเดินรถขนส่งรถสาธารณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.4 ระยะเวลาการดำเนินการ

ลำดับขั้นตอนการทำงานวิจัยแบบจำลองเส้นทางการเดินรถขนส่งรถสาธารณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้แสดงระยะเวลาดำเนินการดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงระยะเวลาดำเนินการ (มีนาคม – พฤศจิกายน 2559)

กิจกรรม	เดือน							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. สำรวจข้อมูล	←	→						
2. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		←	→					
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเส้นทางการเดินรถขนส่งสาธารณะ			←	→				
4. วิเคราะห์ข้อมูลและสร้างแบบจำลอง				←	→	→	→	
5. สรุปผลการดำเนินงาน								← →

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยนี้เป็นการออกแบบระบบการเดินรถขนส่งสาธารณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เนื่องจากปัญหาจำนวนการใช้รถบนถนนที่เพิ่มมากขึ้น ปัญหาความเร่งด่วนในการใช้บริการ ปัญหามลพิษภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี รวมถึงปัญหาความไม่เป็นระบบของการเดินรถขนส่งรถสาธารณะ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหานี้และได้ทำการศึกษาและออกแบบระบบการขนส่งสาธารณะขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการนำระบบการขนส่งสาธารณะนี้ไปใช้ในการพัฒนาต่อไป โดยผลลัพธ์ของผลผลิต คือ สามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยนี้ไปใช้ทั้งในเชิงนโยบาย คือ นำไปจัดทำเป็นแผนพัฒนาระบบขนส่งให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี รวมถึงสามารถตอบสนองนโยบาย Green University อีกด้วย

P (Preliminary results): ผลสำเร็จเบื้องต้น โดยผลสำเร็จที่เป็นองค์ความรู้หรือรูปแบบหรือวิธีการที่จะนำไปสู่การวิจัยในระยะต่อไปสามารถนำระบบวิธีการในการสร้างแบบจำลองไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์เส้นทาง และการพัฒนาในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ต่อไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การขนส่งสาธารณะ หมายถึง บริการคมนาคมขนส่งผู้โดยสารในมหาวิทยาลัยที่สามารถใช้ได้โดยสาธารณชน รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัย

1.6.2 ผู้โดยสาร หมายถึง นักศึกษา คณาจารย์ หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่เดินทางไปกับรถขนส่งสาธารณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.6.3 การบริการรถสาธารณะ หมายถึง เป็นการให้บริการในการอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการรถสาธารณะ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี